

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

Проект: Нашето заедничко минато – патека за заедничка иднина № СВ006.2.21.028

Проектот е финансиран преку **INTERREG – IPA** Програмата за прекугранична соработка на Европската Унија и националните фондови на земјите-членки

TOGETHER IS MUCH BETTER

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Одржливо искористување на културата за развој на туризмот

15-16 март 2021 година

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Разработка на интерпретативни културни производи

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

**Да се соживееме
со местата кои ги
посетуваме**

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Слобода при пишување

- На кој јазик сакате
- Рачно!
- Пишувајте за било што, не го кревајте пенкалото од хартијата
- Не се занимавајте со детали како правопис, интерпункција, стилиски фигури и др.
- Запомнете дека пишувате за себе и за никој друг!

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

TOGETHER IS MUCH BETTER

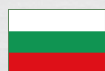
Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Чекор бр. 1: Анализа на потенцијалите

- Со какви културни ресурси располагаме – структурирање, групирање
- Класифицирање според можностите за искористување
- Анализа на постојната туристичка состојба
- Анализа на (другите услови) околината за развој на квалитетен толкувачки производ / услуга
- Анализа на човечките ресурси
- Анализа на пазарот

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Чекор бр. 2: Избор на објект/и (феномен/и) за интерпретација

- Добро проучени / за кои има доволно податоци за интерпретација
- Во идеален случај – за кои има интересни факти / легенди / преданија / историја со вистински луѓе
- До кои нема непремостливи ограничувања за пристап
- Кои се погодно лоцирани (на пр. за поврзување во патеката)
- На кои луѓе може да се смета дека би ја исполнувале функцијата на интерпретатори

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Чекор бр. 3: Тема – порака – наслов

- Тема: Што сакате да кажете за избраниот феномен/објект? (на пример Замокот Бран, познат уште и како Замокот на Дракула, Романија)

Врската на замокот Бран со Дракула

- Порака: *И што со тоа?*

Може ли гласина за некој што остварил ноќевање некаде, да се дефинира како „врска“?

- Наслов: Да привлекува, да биде запаметено, да испровоцира

Да не се двоумите дека тоа е Замокот на Дракула

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Примери за теми

- Видови растенија во дините
- Конкуренцијата помеѓу растенијата
- Историјата на Национален парк „Рила“
- Промените низ времето
- Ерозијата на Седумте рилски езера
- Важноста на садење дрвја
- Тракијците низ бугарските предели
- Античката историја на Сандански
- Женската носија во Благоевградската област

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Примери за пораки

- Инсектите успеваат да ги измамат своите предатори преку лукави „трикови“.
- Рододендронот е можеби убаво растение, но тој е хулиган во растителниот свет, не дозволувајќи ниту едно друго растение да живее околу него.
- Тракијците создале бесценето културно наследство за време на нивниот престој во Европа.
- Бугарија е единствената држава во Европа која го сочувала називот од создавањето.
- Женската носија во Благоевградската област е истовремено и практична и женствена.

TOGETHER IS MUCH BETTER

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Што ја прави пораката силна?

- Го инспирира оној што ја прима пораката
- Показува јасна врска со феноменот
- Специфична/единствена е за феноменот (нема да ја слушнете на друго место)
- Има врска со сегашноста
- Има врска со луѓето и со универзалните концепти
- Има нота на провокација (драматичност)
- Иницира мисла или чувство
- НЕ ги опфаќа апсолутно сите достапни информации.

TOGETHER IS MUCH BETTER

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Важноста на атрактивниот наслов

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

Проект: Нашето заедничко минато – патека за заедничка иднина № СВ006.2.21.028

WOODLAND TRUST

Welcome to Hackfall

THE HACKFALL TRUST

Situated on the edge of the beautiful Yorkshire Dales within the Nidderdale Area of Outstanding Natural Beauty, Hackfall covers 47 hectares (nearly 120 acres) of ancient semi-natural woodland within a steep rocky gorge of the River Ure.

With the Grewethorpe Beck tumbling down the gorge through a series of pools and weirs to the mighty river it's a wonderful place to visit at any time of year.

But you're not the first. Poets and painters, including Turner, visited Hackfall for inspiration during the North Yorkshire stage of their tour of Britain. Indeed much of what we know about it today comes from their various diary notes, sketches and completed works. This area also became famous as a tourist destination during the European Tour, typically undertaken by wealthy young men in the 18th century. Images of Hackfall even made their way onto a Wedgewood dinner service made for Catherine the Great of Russia.

The site is a fascinating place for the keen naturalist. Hackfall has been designated as a Site of Special Scientific Interest (SSSI) because of the large number of birds, plants and insects and other invertebrates that make their home here. If you're lucky, as you wander around, you may catch a glimpse of blue as a kingfisher heads downstream or hear the whistle of an otter. While, in spring and summer a variety of woodland plants, including bluebells, can be enjoyed.

The site was bought by the Aislable family in 1731, and was later developed as a fashionable romantic garden by William Aislable (more commonly associated with Studley Royal and Fountains Abbey).

Today, Hackfall is owned by the Woodland Trust and managed by the Hackfall Trust. The woodland garden features (designated by English Heritage as a Grade I example in their Register of Parks and Gardens) have been restored thanks to a generous grant from the Heritage Lottery Fund, and the follies, the waterfalls and the views, made famous by Turner and others are once again available for everyone to enjoy.

But please take care as you walk around, because there are streams, mud and slippery paths, along with some steep drops.

Please take your litter home with you. Please keep your dogs under close control and prevent them from fouling your paths.

WE HOPE YOU ENJOY YOUR VISIT

The Woodland Trust
Aston Park
Grantam
Lincolnshire
NG31 4LL
Tel 01476 581111
www.woodlandtrust.org.uk

The Woodland Trust is the UK's leading conservation charity dedicated to the protection of our native woodland heritage. If you would like further information about the Trust and details of how you can become a supporter, please contact us at the address above link.

Heritage Act 1980 Section 17 (3). This is not intended to make any public right of way. © Crown Copyright 2008. All rights reserved. Ordnance Survey Licence number 100017024. The Woodland Trust is a charity registered in England and Wales No. 1074868. The Woodland Trust logo is a registered trademark.

Maple Wood 1979, Wharfedale System, Nidderdale 1979, Pannone Station, Beckettley 1978, East Pannone, Kingfisher 1978, Otter Wood, Woodbury Castle and Ferry Pass Path 1979, Great Sutter, Pannone Hall 1978, Pannone, Cote

WOODLAND TRUST
WOODLAND TRUST
WOODLAND TRUST

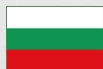
- Woodland Trust boundary
- Public footpath
- Permissive path
- Entrance
- Car park
- Listed buildings
- Viewpoint
- You are here

© Image from Google Earth

Yorventure

HERITAGE LOTTERY FUND
LOTTERY FUNDED

TOGETHER IS MUCH BETTER

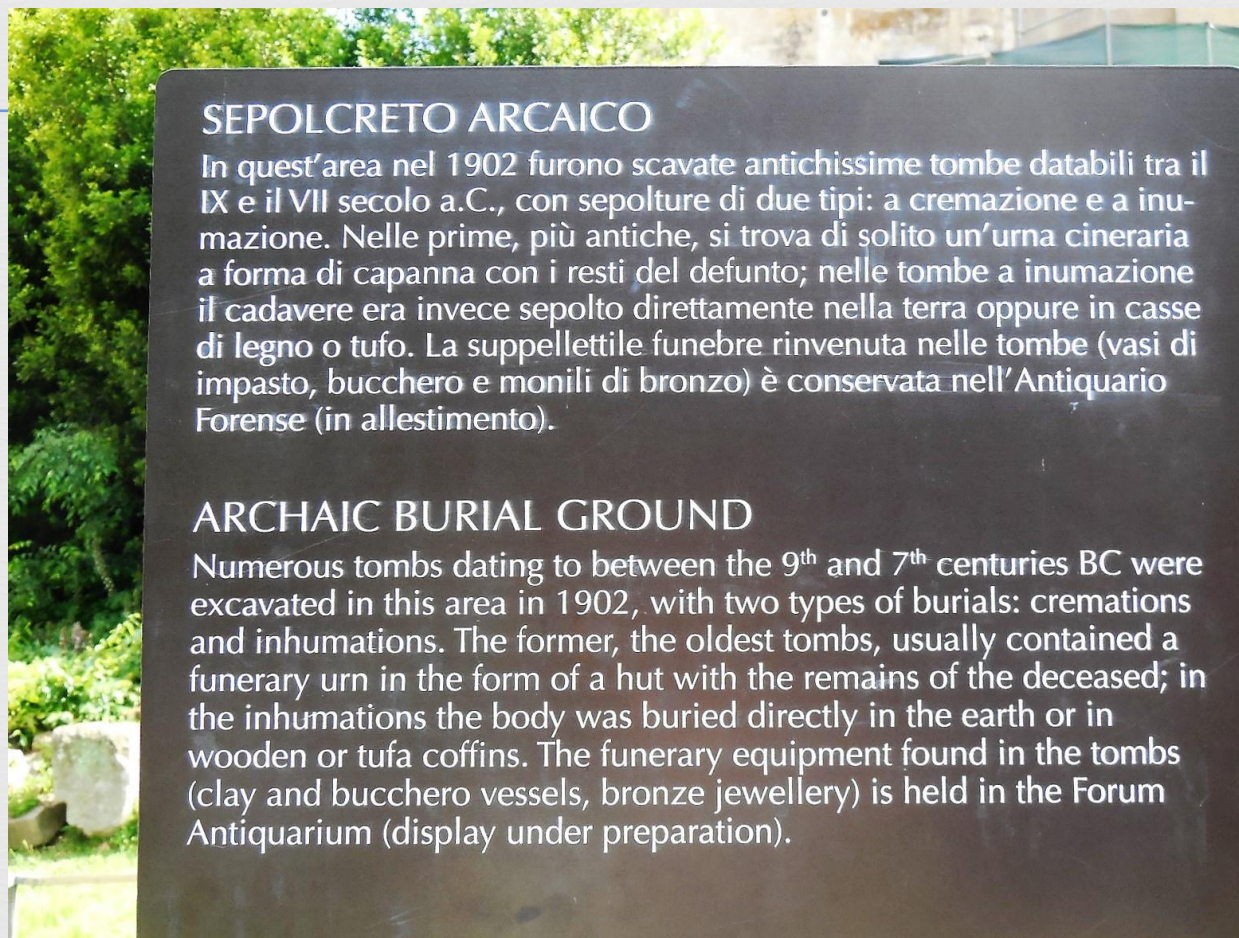
Interreg - IPA CBC
CCI 2014TC1615CB006

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

SEPOLCRETO ARCAICO

In quest'area nel 1902 furono scavate antichissime tombe databili tra il IX e il VII secolo a.C., con sepolture di due tipi: a cremazione e a inumazione. Nelle prime, più antiche, si trova di solito un'urna cineraria a forma di capanna con i resti del defunto; nelle tombe a inumazione il cadavere era invece sepolto direttamente nella terra oppure in casse di legno o tufo. La suppellettile funebre rinvenuta nelle tombe (vasi di impasto, bucchero e monili di bronzo) è conservata nell'Antiquario Forense (in allestimento).

ARCHAIC BURIAL GROUND

Numerous tombs dating to between the 9th and 7th centuries BC were excavated in this area in 1902, with two types of burials: cremations and inhumations. The former, the oldest tombs, usually contained a funerary urn in the form of a hut with the remains of the deceased; in the inhumations the body was buried directly in the earth or in wooden or tufa coffins. The funerary equipment found in the tombs (clay and bucchero vessels, bronze jewellery) is held in the Forum Antiquarium (display under preparation).

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

Проект: Нашето заедничко минато – патека за заедничка иднина № СВ006.2.21.028

Жизнен цикъл при пеперудите

Яйце, гъсеница, какавида, пеперуда – това са стадияте, през които минава индивидуалното развитие на всеки вид пеперуда. Това чудно явление на рязка смяна на формите наричаме метаморфоза.

От яйцето се развива **ГЪСЕНИЦА**, която е ларвният стадий на пеперудата. Формата и големината на гъсениците е различна за всеки вид. Със зрабците си често гъсеничките законоуспешно крият листата на точно определени растения. Често гъсеницата живее много по-дълго от пеперудата. Стадият гъсеница при определени видове достига до 2 години, а някои видове пеперуди живеят едва 1-2 седмици.

След време гъсеницата се превръща в **КАКАВИДА**. Тя няма крайници, защитена е в пашку и е почти неподвижна. Не поема никаква храна и представлява своеобразен стадий на покой. По време на този стадий се извършва кореново преустройство на вътрешните тъкани и органи на бъдещата пеперуда. Накрая хитиновата обвивка на какавидата се разпуква и от нея излиза пеперудата.

Пеперудите са насекоми, които са вроснали на динозаврите и са се появили преди около 240 милиона години. Характерна особеност на пеперудите е устройството на крилата им. Независимо от тяхната форма, всяка пеперуда има четири крила. Крилата са покрити с множество тесни люсички от хитиново вещество. Поддръжването на люсичките е подобно на поддръжването на керемидите на покривите, но то може да се види само с помощта на микроскоп или увеличител, но то може да се види само с помощта на микроскоп или увеличител. Можеме ли да предположим, че размерите на пеперудите са от микроскопични (около 2 мм) до над 30 см? Хората често бъркат някои от най-верните представители с птици. Патент на пеперудите е спиранио навито под гъзата им утръжено хоботче, образувано от сланиото разрастване на дражките им чакости. Чрез него те се хранят, като смучат нектар от цветовете на точно определени видове растения.

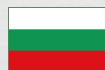
ИЗДАНА СЕ ОТ:

ПРЕСТАВА Е ПЪТНАВЕЛНА С ФИНАНСИРОВА ТЕХНИКА НА ПРОЕКТА ЗА БЕЖИ ГРЕШКИ НА ПОВЕЧЕ ЕКОЛОГИЧЕН СОНД

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC

CCI 2014TC1615CB006

EUROPEAN UNION

Проект: Нашето заедничко минато – патека за заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028

Glaciers Change the Landscape

Glaciers have caused dramatic changes to the scene before you. The immense Cordilleran Ice Sheet advanced south several times towards this overlook, taking turns with smaller alpine glaciers to sculpt these mountains over the last few million years. The most recent ice age was 27,000-11,500 years ago.

CORDILLERAN ICE SHEET

Jack Mt. 8,068 (2,763m) Little Jack Mt. 6,148 (2,000m)

Ms. Prophet 1,848 (1,526m) Pinnac Mt. 4,375 (1,500m) Mounts Mt. 8,898 (2,409m)

ROSS LAKE

Rivers Reversed

Ancient Lake Formed

Fossil Record of Lake Skyrmo

A bit of sediment from the lake's floor shows a geological record of significant climate and vegetation changes.

Present day (today)	Forest (Douglas fir, Cedar, Western)	20,000 (1997)
The high	Glacial Lake Skyrmo	23,800 (1997)
Thin alpine spruce (Engelmann spruce and Subalpine fir) forest	Alpine tundra	24,000 (1997)
Highly eroded soil	Glacial Lake Skyrmo (ice had left a lake)	27,000 (1997)
Lush forest	Forest (Douglas fir, Cedar, Western)	27,000 (1997)

Today the valley that contains Ross Lake drains west to Puget Sound instead of north to the Fraser River. As the Cordilleran Ice Sheet advanced south more than one million years ago, it blocked the then northward-flowing Skagit River. This created a huge lake that drained west toward Puget Sound. Over time, powerful ice and water eroded away a high rock divide over the present Skagit Gorge near Dabbs, allowing the Skagit River to capture and reverse the flow of the Ross Lake area.

Glacial Lake Skyrmo formed 27,000 years ago when a valley glacier flowed east down Big Beaver Creek and created a dam that blocked the Skagit valley. This lake existed in a cold ice age climate in which the tree line was at least 3,360m (11,000ft) lower and mean July temperatures were 7°C (45°F) cooler than today.

TOGETHER IS MUCH BETTER

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Respect Their Privacy

Peregrine Falcons
lay eggs on cliffs and are excellent hunters

Pigeon Guillemots
nest in cliff cavities and are related to Puffins

Brand's Cormorants
build nests of sticks and seaweed in cliff colonies

Western Gulls
nest on offshore islands and rocks and have pink legs

Seabirds Seek Safe Nesting Sites

Like us, seabirds prefer a safe and quiet neighborhood. They choose to nest in remote places where predators cannot easily reach chicks or eggs. These offshore rocks and cliffs are perfect spots to rest and raise their young.

There Goes the Neighborhood!

When Highway 1 was open to traffic, the Common Murres nesting on the rocks below became acclimated to the constant sound and non-threatening shapes of motor vehicles zooming by. The new sights and sounds of visitors on the trail may frighten these sensitive birds.

Fences Protect the Birds

Birds' Eye View

The fencing and native vegetation hides hikers and visitors from the view of the birds so they can nest without fear or disturbance.

Give the Birds the Space to Feel Safe

Devil's Slide Trail A San Mateo County Park

TOGETHER IS MUCH BETTER

**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Интерпретативниот текст:

- Содржи живописни зборови, „слика“ слики со зборови
- Користи едноставни зборови – без термини, без жаргон, без интернационализми
- Користи говорен јазик
- Вклучува универзални термини – љубов, семејство, војна, мир
- Вклучува внимателно одбрана и прецизирана информација!

TOGETHER IS MUCH BETTER

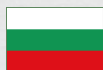
**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

И не заборавајте:

- Не треба да го учите, ниту да го подучувате посетителот; Вашата улога е да му помогнете да изгради врска со вашето наследство
- Туристите патуваат за да собираат искуства
- Туристите не се обврзани да ве слушаат
- Има Интернет и пребарувачи како Google
- Ако самите не сте заинтересирани и возбудени за презентираната тема, ќе биде тешко да ја заинтересирате или возбудите вашата публика
- Чувството за хумор секогаш е полезно!

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC1615CB006

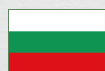
**Проект: Нашето заедничко минато – патека за
заедничка иднина
№ СВ006.2.21.028**

Благодарам за вниманието!

Симана Марковска
Експерт по туризам
simana.markovska@gmail.com
<https://manyathetourist.com>

TOGETHER IS MUCH BETTER

Interreg - IPA CBC
  CCI 2014TC16I5CB006